

Sygn. akt VI U 114/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Maciej Flinik

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Marta Walińska

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2022 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: L. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 18 października 2021 r., znak: (...)

w sprawie: L. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rekompensatę

1/ zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 18 października 2021r. w ten sposób, że odwołujący L. B. ma prawo do rekompensaty od dnia 1 października 2021r.

2/ stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

3/ zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz ubezpieczonego L. B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sędzia Maciej Flinik

Sygn. akt VI U 114/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 887 j.t.) odmówił ubezpieczonemu L. B. prawa do rekompensaty z uwagi na nieudowodnienie przez niego 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony L. B. domagając się przyznania prawa do rekompensaty oraz zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, iż :

- w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 10 września 1983 r. pracował w (...) w K. jako kierowca ciągnika / traktorzysta

- w okresie od 12 września 1983 r. do 30 czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) w K. pracował jako kierowca samochodu ciężarowego

- w okresie od 1 sierpnia 1995 r. do dnia 30 października 2003 r. pracował w P. Krajowych i Zagranicznych J. S. (...) w B. jako kierowca samochodu ciężarowego.

Odwołujący nie może odpowiadać za błędy w opisach wykonanych przez pracodawców, natomiast jego zdaniem z treści świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach jasno wynika (i opisu stanowisk) na jakich stanowiskach pracował.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego odrzucenie - wskazując, że odwołanie ubezpieczonego zostało wniesione ze znacznym przekroczeniem terminu. Odnosząc się merytorycznie do odwołania argumentował, iż ubezpieczony nie udokumentował żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach - przedłożone przezeń świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie spełniają wymogów formalnych - w przypadku okresu zatrudnienia w (...) w K. wydał je podmiot nieuprawniony - archiwum, w przypadku (...) dokument nie wymienia właściwego zarządzenia resortowego, z kolei w odniesieniu do okresu zatrudnienia w latach 1999 - 2003 świadectwo nie wskazuje na charakter pracy zgodny z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W kolejnych pismach (z 3 marca 2022 r. k. 26 - 29, 15 kwietnia 2022 r. k. 79 - 80, z 18 maja 2022 r. k. 92- 93, z 14 czerwca 2022 r. k. 103 - 104 akt sprawy) strona powodowa domagała się zaliczenia do prac wykonywanych w szczególnych warunkach kolejnych okresów zatrudnienia ubezpieczonego - w okresie od 25 listopada 1974 r. do 14 lutego 1977 r. w (...) P. w Ł. (...) W. na stanowisku traktorzysty, w okresie od 16 marca 1977 r. do dnia 5 grudnia 1977 r. w (...) w G. na stanowisku maszynisty ciągnika, w okresie od 1 lipca 1991 r. do 18 lipca 1992 r. w PW (...) spółka z o.o. Zakładzie (...) w B. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, w okresie od 13 października 1995 r. do 30 czerwca 1996 r. w (...) w B. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony L. B. (ur. (...)):

- w okresie od 25 listopada 1974 r. do 14 lutego 1977 r. pozostawał zatrudniony w (...) P. w Ł. (...) W. na stanowisku traktorzysty

- w okresie od 16 marca 1977 r. do dnia 5 grudnia 1977 r. w (...) w G. pracował na stanowisku maszynisty ciągnika

- w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 10 września 1983 r. pracował w (...) w K. jako kierowca ciągnika / traktorzysty

- w okresie od 12 września 1983 r. do 30 czerwca 1991 r. pozostawał zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. pracował jako kierowca samochodu ciężarowego

- w okresie od 1 lipca 1991 r. do 18 lipca 1992 r. pozostawał zatrudniony w PW (...) spółka z o.o. Zakładzie (...) w B. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego

- w okresie od 13 października 1995 r. do 30 czerwca 1996 r. pozostawał zatrudniony w (...) w B. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego

- w okresie od 1 sierpnia 1999 r. do dnia 30 października 2003 r. pracował w P. Krajowych i Zagranicznych J. S. (...) w B. jako kierowca samochodu ciężarowego

/ dowód : zeznania ubezpieczonego - zapis AV k. 69 , 89 i 109, zeznania świadka J. S. - zapis AV k. 89 akt sprawy /

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie zeznań ubezpieczonego i świadka, a także jego dokumentacji pracowniczej w postaci świadectw pracy w warunkach szczególnych oraz akt osobowych odwołującego się z (...) K. i

(...). Sąd uznał zeznania w/w- nego za co do zasady wiarygodne, były one bowiem wewnętrznie spójne, konsekwentne, a nadto korespondowały ze zgromadzoną dokumentacją pracowniczą ubezpieczonego i świadectwami wystawionymi przez zakład pracy. Wyjątek stanowią jedynie twierdzenia odwołującego się minimalizujące zakres prac polowych wykonywanych przezeń w okresie zatrudnienia na stanowisku kierowcy ciągnika (traktorzysty) w Zakładzie Usług (...) oraz (...) w K. . W świetle zasad doświadczenia życiowego wydaje się bowiem oczywistym, iż w sytuacji, w której do istoty działalności Zakładów (...) w (...) ach należało świadczenie usług na rzecz rolników indywidualnych, to w znacznej części obejmowały one usługi związane z pracami polowymi. Tym samym przynajmniej w okresach letnich (być może w niewielkim zakresie dotyczyło to również okresów wiosenno – zimowych) ubezpieczony jako traktorzysta nie wykonywał stale prac transportowych (w rozumieniu poruszania się ciągnikiem po drogach publicznych - zwożenia, przewożenia płodów rolnych czy też transportowania materiałów dla podmiotów pozarolniczych itp.). Znaczna część jego zadań w tym czasie sprowadzała się zapewne do świadczenia typowych prac polowych (oprysków, orki , obsiewu) na rzecz korzystających z usług (...) rolników indywidualnych. Powyższa konstatacja , nawet przy przyjęciu budzącego wątpliwości sądu orzekającego aktualnego stanowiska wyrażanego w orzecznictwie , zgodnie z którym prace polowe wykonywane przez kierowcę ciągnika nie mogą być kwalifikowane jako prace w warunkach szczególnych, nie ma jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (o czym będzie mowa poniżej) .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie z treścią art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 965 j.t.), rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej. Natomiast stosownie do treści art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. W myśl art. 23 ust. 2 przywołanej ustawy, rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Przesłanką uzyskania prawa do rekompensaty jest legitymowanie się stażem co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 2009 r. , a nie jak w przypadku prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na dzień 1 stycznia 1999 r.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości fakt, iż ubezpieczony pracując w latach 1974 – 1977 w (...) P. , od marca do grudnia 1977 w (...) w G. , w latach 1978 – 1983 w (...) w K. jako kierowca ciągnika (traktorzysty) , a także w okresie od 1983 do 1991 w (...) , od 1991 do 1992 w (...) , od 1995 do 1996 w (...) , wreszcie w latach 1999- 2003 w P. Krajowych i Zagranicznych J. S. na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych wykonywał prace kwalifikowane jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione pod poz. 2 i 3 działu VIII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. jako prace kierowców ciągników oraz prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony . Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nawet gdyby przyjąć, że część prac wykonywanych w obu Spółdzielniach Kółek Rolniczych stanowiły prace polowe (do istoty działalności ZUM należało świadczenie usług sprzętowych na rzecz rolników indywidualnych w postaci orki, obsiewania, nawożenia pól) i jako takie nie podlegają zaliczeniu do pracy wykonywanych w warunkach szczególnych , to nie ulega wątpliwości, iż dotyczyło głównie okresu letniego i prawdopodobnie w niewielkiej części również okresów wiosennych i jesiennych. Wydaje się oczywistym, iż w pozostałych (poza latem) porach roku dominowały realizowane ciągnikami usługi transportowe (najczęściej przewożenie materiałów budowlanych do prac melioracyjnych, drogowych np. przesła

do budowy mostów , betonowe rury, kruszywo) . Z uwagi na łączny czasokres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych , przekraczający 22 lat, mimo odjęcia kilku okresów letnich (2- 3 miesięcznych z lata 1974 - 1983 - łącznie 8 takich okresów , co daje razem maksimum 24 miesiące) , a nawet kolejnych kilkunastu miesięcy łącznie przypadających w tym okresie na wiosnę lub jesień (odliczając przykładowo po 2 miesiące z 8 – 9 sezonów) ubezpieczony nadal legitymowałby się ponad 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Nie ulega zatem wątpliwości, iż ubezpieczony spełnia przesłanki nabycia prawa do rekompensaty wyrażone w treści art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w postaci nie nabycia prawa do emerytury pomostowej oraz osiągnięcia okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Jednocześnie, brak podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczony w momencie osiągnięcia 60 lat życia (w roku 2016) ex lege nabył prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, co nawet w przypadku nie wystąpienia przez niego o takie świadczenie pozbawiałoby go prawa do ubiegania się o rekompensatę. O ile na dzień 31 grudnia 1999 r. w/w- na spełniał warunek posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych, o tyle na tą datę nie legitymował się 25 latami okresów składkowych i nieskładkowych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 wyroku Sąd zgodnie z treścią przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu, biorąc pod uwagę okoliczności przedmiotowej sprawy nie zaistniały podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego. Sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym uprawniał go do zakwestionowania okresów pracy ubezpieczonego, niepotwierdzonych lub potwierdzonych, ale nieprawidłowymi świadectwami pracy w warunkach szczególnych .

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych / Dz. U. 2015.1804 / obciążając nimi pozwanego jako przegrywającego proces (pkt 3 sentencji wyroku) .

I na koniec sąd nie znalazł podstaw do odrzucenia odwołania z uwago na jego wniesienie po terminie. Zaskarżona decyzja została przesłana ubezpieczonemu listem zwykłym, a nie poleconym, nie wiadomo zatem kiedy i przez kogo została odebrana, czy też kiedy przekazano ją adresatowi. Z wyjaśnień samego ubezpieczonego wynika, iż przez niemal 2 miesiące (od 25 października do 22 grudnia 2021r.) przebywał on poza granicami kraju (pracował w tym czasie jako kierowca w transporcie międzynarodowym). Dopiero po jego powrocie do kraju, w nieustalonej dacie ubezpieczony wyjął przesyłkę ze skrzynki. W tym czasie pod wskazanym adresem przebywał, ale jedynie czasowo (pomieszkując częściowo u ojca , częściowo u dziewczyny) jego syn. Brak dowodów na wcześniejsze , aniżeli po 22 grudnia 2021 r. odebranie zaskarżonej decyzji przez ubezpieczonego lub jego syna. W tym stanie rzeczy podjętą przez organ rentowy próbę wyprowadzenia korzyści prawnych (w postaci żądania odrzucenia odwołania) z niedopuszczalnego w ocenie sądu (z uwagi na charakter decyzji – odmawiająca ubezpieczonemu świadczenia w postaci rekompensaty) przesłania zaskarżonej decyzji listem zwykłym (co uniemożliwia obecnie weryfikację kto i w jakie dacie podjął ją ze skrzynki) należy uznać za tyleż niezrozumiałą, co chybioną (całkowicie bezzasadną) .

Sędzia Maciej Flinik